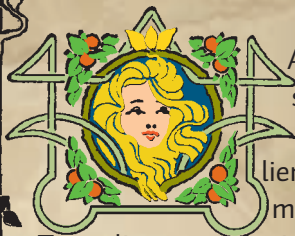

Suomen Vaunuhistoriallinen Seura
Vagnshistoriska Sällskapet i Finland

10-vuotisjuhlalounas Turun linnassa ja vierailu Turun tuomiokirkossa

Ajatus
seuran 10-
vuotisjuh-
lien järjestä-
misestä

Turun linnassa syntyi vasta, kun kävi ilmi, että seuran juhlaperinneajot elokuussa ja ajojen yhteeseen suunnitellut 10-vuotisjuhlat Wiurilan kartanolla jouduttiin viime metreillä perumaan puuttuvien valjakoiden takia. Juhlien järjestämistä Wiurilan kartanolla oli suunniteltu jo vuosia, sillä juuri Wiurilassa seura perustettiin 10 vuotta sitten. Juhlalounaalle oli kutsuttu kaikki seuran jäsenet ja kaikki, jotka ovat olleet seuran hallinnossa mukana kymmenen

vuoden aikana riippumatta siitä ovatko he edelleen jäseniä. Lisäksi oli kutsuttu henkilöitä, jotka ovat olleet seuran muussa toiminnassa mukana.

Seuran kevätretki oli tehty Liuksialan kartanon vaunumuseoon ja siksi valitsimme nyt juhlalounaan teemaksi Kaarina Maunutyttären, sillä hän asui Liuksialassa vapauduttuaan vankeudesta Turun linnasta. Ja myös siksi, että seuran kunniajäsen ja seuran perustajiin kuuluva Margareta Segersven omistaa Sjundbyn linnan, jossa Kaarina Maunutyttären tytär Sigrid on asunut ja otaksuttavasti myös Kaarina Maunutyttö on vieraillut.

Siitä näkökulmasta mistä hallitus on tarkastellut seuran toimintaa viime vuosien osalta, ovat tunnelmat olleet mollivoittoisia. Vuojoen kartanon perinnejäsenissä (myöhemmin kirjoituksessa mainittu Åke Tott oli myös Vuojoen kartanon omistaja) oli vain kaksi osallistujaa ja kolme peräkkäistä kunnostuskurssia jouduttiin perumaan osallistujien puutteen takia. Hallitus oli vakuuttunut siitä, että seuran hallitukseen tarvittaisiin uusia henkilöitä ja ideoita. Jo talvella hallituksen kaikki jäsenet

ilmoittivat, etteivät enää asetu ehdolle uudelle kaudelle seuran tulevassa vuosikokouksessa. Tehäviä yritettiin tarjota hallituksen entisille jäsenille ja muille, joiden arveltiin olevan kiinnostuneita. Uusia halukkaita seuran hallitukseen huhtikuussa pidetyssä vuosikokouksessa ei ollut ja hallitus jäi valitsematta, joten vanha hallitus joutui jatkamaan toimitushallituksena. Edellä mainituista syistä johtuen uskoimme seuran toiminnan loppuvan, mutta halusimme sen tapahtuvan iloisissa merkeissä ja siksi panostimme vielä Turun linnan juhlalounaaseen.

Juhlalounaalle ilmoittautui 34 henkilöä, joka oli vanhalle

hallitukselle iloinen yllätys. Tiedämme kokemuksesta, että seuralle jonka jäsenet asuvat ympäri Suomea on yhteisten tapahtumien järjestäminen haastavaa. Kutsussa oli ehkä dramaattisesti myös toteamus, että tilaisuudessa valitaan seuralle myös hallitus tai päätetään toiminnan lopettamisesta. Hallitukselle tuli viestejä pohjoismaisilta sisarseuroilta, etteivät pääse juhliin, mutta toivovat, että Suomessa toiminta jatkuu. Myös monelta muulta henkilöltä tuli samankaltaisia viestejä.

Juhlat alkoivat emerituspuheenjohtajan tervetuloakäyttelyllä. Puheenjohtaja oli pukeutunut juhllisesti sakettiin. Sisäpiiritietona tiedän, että saketti oli ollut yli kaksikymmentä vuotta koskemattomana ja oli nyt pesty, silitetty ja käytetty räätälillä. Kättelyä seurasi tervetulo-malja nimeltään Kaarinan kyynel ja puheenjohtajan pitämä puhe, jossa hän lyhyesti veti yhteen omasta näkökulmastaan 10 vuoden mieleenpainuvimmat

tapahtumat. Samalla hän kiitti Margareta Segersveniä ja Carl-Johan Hindsbergiä, jotka olivat aikoinaan yhteistyössä laittaneet seuran alulle.

Linnan juhlasalin kattaus oli juhlahan näköinen. Katettuna oli kolme pitkää pöytää, joissa oli valkoiset kankaaiset pöytäliinat ja kauniit kyntteliköt. Lounas oli aito keskiaikainen ateria, jolla tarjottiin siiankyllä, kananmunia, sienisalaattia, savulohta, makkaraa, kukonkoipia, hunajaisia uunijuureksia, luumuhvettä ja omenia. Lounaalla ei ollut haarukkaa eikä lautasia, vaan se syötiin sormin ruisleivän päältä. Palvelijat (tarjoilijat) olivat pukeutuneet keskiaikaisiin asuihin ja puhuivat suomea ja ruotsia. Tunnelma oli taianomainen. Ympäröivät kiviseinät olivat yli kaksimetriset, olihan rakentaminen aloitettu 800 vuotta sitten. Mitä kaikkea seinät olivatkaan kokeneet ja nähneet ja nyt niiden keskellä vuonna 2019 istui ryhmä Suomen vaunuhistoriallisen seuran juhlavieraita viettämässä seuran 10-vuotisjuhlaa ja päättäjäisjuhlaa. Linnan juhlasali, Kaarina Maununtytär ja vieraila rinnassa sinivalkoiset ruusukkeet inspiroivat pöytäkeskusteluissa keskustelemaan historiasta. Ruusukkeen keskiöön oli painettu köynnöksien ympäröimä kuvitteellinen kuva Kaarina

Maununtytärestä (muuta kuvia hänestä ei ole kuin ne joita Erik on hänestä vankeudessa piirtänyt) ja teksti: VHS X ANNO DOMINI MMXIX ABOÆ.

Kuulimme, että silloisen Ruotsin valtakunnan itäistä osaa alettiin ajan myötä kutsua Suomeksi Östermanlandissa sijaitsevan Varsinais-Suomen mukaan. Juhlasalin seinillä oli kolme isoa taulua, joiden taustat selvitettiin. Tauluista kaksi liittyivät läheisesti Kaarina Maununtytären, Juhana III:n ja hänen poikansa Sigismundin taulut. Kolmas taulu esitti kenraali Carl Armfeltiä, joka oli myöhempää sukupolvea. Tämä taulu salin seinällä tuntui kunnioittavan sitä, että joukossamme oli kaksi henkilöä, jotka polveutuivat suoraan hänestä. Eräs taulu, joka näkyi sisäntuloaulaan ja oli juhlasaliin johtavien rappusten vieressä oli Albert Edelfeltin kuuluisa taulu, jossa Karl IX vetää Klaus Flemingiä parrasta varmistukseen, että tämä on varmasti kuollut.

Kaarina Maununtytären aviomies Erik XIV ja Juhana III sekä Karl IX olivat veljeksiä keskenään sekä Kustaa Vaasan poikia. Erik XIV:stä tuli kuningas Kustaa Vaasan jälkeen, sillä hän oli vanhin ja siihen tehtävään hänet oli kasvatettu ja koulutettu. Hän oli sivistynyt, osasi viittä kieltä, soitti

Nora Lindblom ja Karin Knape

luuttua ja oli hyvä piirtämään ja laulamaan. Juhana kukisti Erikin ja vangitsi koko kuninkaallisen perheen ja määräsi sitten Erikin myrkytettäväksi. Juhanan jälkeen valtaan nousi hänen poikansa Sigismund, joka puolestaan syöstiin vallasta Karlin toimesta. Kaarina Maununtyttären lisäksi tähän sotkuun liittyy myös parrasta vedettävä mies eli Klaus Fleming, joka oli syntynyt Paraisilla ja kuoli sairauten Pohjan kunnassa (nykyinen Raasepori). Hän palveli ensin Erikiä, mutta loikkasi Juhanan puolelle, kun aavisti, että Erikin käy huonosti ja määräsi komentansa kuninkaallisen laivaston Erikiä vastaan. Juhanan jälkeen hän palveli tämän poikaa Sigismundia, mutta Karl IX jäi hänen viholliseksi.

Vilkkaiden historiallisten keskustelujen, leivän puhtaalta puolelta nautitun jälkiruoan ja kahvin jälkeen oli ohjelmassa se ikävämpi puoli eli keskustelu seuran lopettamisesta. Puheenjohtaja kertoi olleensa yhteydessä

Valjakkoväkeä rivissä. Vasemmalla seuran uusi puheenjohtaja Heidi Sinda.

juristiin miten rekisteröidyn seuran toiminta tulee oikeaoppisesti lopettaa. Ennen lopettamisäänestystä puheenjohtaja kysyi vielä läsnäolijoilta onko halukkaita seuran hallitukseen? – Juhlasalissa oli hiiren hiljaista – kukaan ei sanonut mitään. Hetken vastauksia odotettuaan puheenjohtaja jatkoi: ”Minä ja Jocce olemme omissa keskusteluissa sopineet, että olemme valmiita jatkamaan hallituksessa vielä vuoden verran, mutta emme puheenjohtajana ja sihteerinä. Löytyykö muita, sillä nykyäänöillä hallituksessa pitää olla vähintään viisi henkilöä? Käsi ylös, jos ehdokkaita on!”

Heidi Sinda nosti käden ylös, Petri Luoto myös, samoin Margareta Segersven ja Isabella Salenius. Huh! Mitä draamaa! Jo

tässä vaiheessa saliin syntyi spontaania riemua ja taputuksia. Kokouksen puheenjohtajalla oli vaikeuksia pitää kokousväki aisoissa, kun vielä piti tehdä ehdokkaista virallinen päätös. Ehdokkaat valittiin hallitukseen ja puheenjohtajaksi ehdotettiin ja valittiin Heidi Sinda. Kaikki valinnat tehtiin yksimielisillä päätöksillä. Ihme oli tapahtunut. Seura oli saanut hallituksen. Juhlasalin seinillä roikkuvat Juhana III, Sigmund ja Carl Armfelt ajattelivat kai ”hulluja nuo suomalaiset, äsken istuivat sivistyneesti ja nyt on täysi hulabaloo menossa”.

Keskelle tätä astui juhlasaliin kauniiseen ruskeaan keskiaikaiseen leninkiin sonnustautunut linnan pääopas Hilikka Kauppinen. Kun vihdoinkin saatiin

Kun juhlaväki saatiin rauhoittumaan, linnan pääopas Hilikka Kauppinen alkoi kertoa kiehtovaa tarinaa Kaarina Maununtyttärestä.

juhlaväki rauhoittumaan, hän kertoi Kaarina Maununtyttärestä kiehtovaa historiaa. Kaarina oli köyhä orpoyttö, josta alhaisesta taustastaan huolimatta tuli 17-vuotiaana Ruotsin kuningatar. Alustuksen jälkeen seurasi kiertokäynti niihin huoneisiin missä Kaarina Maununtyttären ja lasten seurueineen arveltiin olleen vangittuina. Kävimme myös sellissä missä Erik XIV oli ollut.

Turun linnan jälkeen tuomiokirkkoon lähti noin puolet osallistujista. Osalla oli kiire kotiin hevosia hoitamaan. Ihme kyllä olimme ennakkoon sovitussa aikataulussa ja oppaaksi sovitun arkeologin Juhana Ahlmon ei tarvinnut meitä odottaa. Turun tuomiokirkko on aina yhtä vaikuttava ja juhlava. On hienoa, että meillä Suomessa on tällainen kirkko. Teemamme mukaisesti opastus keskittyi täälläkin Kaarina Maununtyttäreen.

Kävimme ensin Tott-suvun hautakammiossa, jossa lepää muun muassa Kaarina Maununtyttären tytär Sigrid, hänen poikansa sotasankari Åke, sekä useita muita Tott-, Creutz- ja Brahe-suvun jäseniä. Tässä hautakammiossa säilytettiin myös Pyhän Henrikin jäännöksiä kunnes venäläiset ryöstivät ne 1720. Tähän

hautakammioon oli myös Kaarina Maununtytär ensin haudattu, kunnes hänet siirrettiin 1867 läheiseen Kankaisten hautakammioon.

Seuraavaksi kävimme Kankaisten hautakammiossa, jota hallitsee hautakammion keskelle sijoitettu Kaarina Maununtyttären kaunis sarkofagi, joka rahoitettiin aikoinaan kansalaiskeräyksellä. Hautakammio on rakennustapansa ja koristeellisuutensa ansiosta kaunein koko kirkossa.

Lähes koko takaseinän kokoinen käsinmaalattu goottilainen ikkuna on vaikuttava. Lattian alla on kaksi hautaholvia, joihin on haudattu monia vaikutusvaltaisia henkilöitä. Mainittakoon esimerkiksi Turun hovioikeuden presidentti Jöns Kurck.

Jos jaksoi vielä jäädä pitkän päivän päätteeksi Turun tuomiokirkkoon kuuntelemaan joulukonserttia, sai varmasti tunnelmallisen alun joulun viettoon. JJ

